

บทที่ 5

บทสรุปและเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์คือ

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายว่าด้วยการลงทุนชาวต่างชาติฉบับ ค.ศ. 2020 ของสาธารณรัฐประชาชนจีน
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนของไทย กับกฎหมายว่าด้วยการลงทุนชาวต่างชาติของสาธารณรัฐประชาชนจีน
3. เพื่อให้ได้คำตอบที่จะเป็นแนวทางสำหรับนักลงทุนไทยใช้พิจารณาตัดสินใจการลงทุนยังสาธารณรัฐประชาชนจีน

สมมติฐานของการศึกษา คือ

กฎหมายว่าด้วยการลงทุนของสาธารณรัฐประชาชนจีนมีความทันสมัยและมีหลักการการลงทุนที่สอดคล้องกับการค้าระหว่างประเทศซึ่งมีหลักการการลงทุน เงื่อนไข ที่เป็นข้อจำกัดของการลงทุน มาตรการต่าง ๆ ที่ใช้จูงใจต่อการลงทุนของชาวต่างชาติ และมีบางหลักการที่เหมือนและแตกต่างจากกฎหมายว่าด้วยการลงทุนของไทย โดยเฉพาะด้านการคุ้มครองสิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญาของผู้ลงทุน

ขอบเขตของการศึกษานี้มุ่ง เฉพาะกฎหมายว่าด้วยการลงทุนชาวต่างชาติของสาธารณรัฐประชาชนจีนและกฎหมายการส่งเสริมการลงทุนของไทย โดยกำหนดขอบเขตเนื้อหาการศึกษา ประกอบด้วยหลักการและเหตุผลของกฎหมาย หลักเกณฑ์การลงทุน เงื่อนไข ที่เป็นข้อจำกัดของการลงทุน มาตรการต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อการลงทุนของชาวต่างชาติ โดยใช้วิธีวิทยาการวิจัยเป็นการวิจัยเอกสาร ประกอบด้วย ข้อมูลปฐมภูมิ คือกฎหมายที่เกี่ยวกับการลงทุนของไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน ข้อมูลทุติยภูมิ คือบทความ ข้อมูลสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ข้อมูลจากศูนย์ข้อมูลธุรกิจไทยในต่างประเทศ ข้อมูลกฎหมายการลงทุนในไทย การวิเคราะห์ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากผลการวิจัย คือ

1. นักลงทุนไทยสามารถที่จะใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาตัดสินใจลงทุนยังสาธารณรัฐประชาชนจีน
2. เป็นข้อมูลสำหรับไทยที่จะใช้เพื่อการพัฒนาการส่งเสริมการลงทุนในประเทศไทย
3. เป็นองค์ความรู้ใหม่สำหรับนักศึกษาและผู้สนใจจะได้นำไปศึกษาและวิจัยต่อไป

5.1 บทสรุป

จากการศึกษาวิจัยสรุปว่าเมื่อสาธารณรัฐประชาชนจีนมีนโยบายเปิดประเทศให้กว้างขวางขึ้น และได้ใช้นโยบาย 4 ทันสมัย คือ การใช้กลไกตลาดสังคมนิยม อันเป็นระบบสังคมนิยมแบบมีอัตลักษณ์จีน ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและนโยบายการเปิดประเทศ ทำให้สามารถพัฒนาประเทศแบบก้าวกระโดด ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจขยายตัวอย่างน่าพึงพอใจ มีนักลงทุนจากทั่วโลกเข้าไปลงทุนเป็นจำนวนมาก ความน่าสนใจในการลงทุนจากต่างชาติยังมีแนวโน้มที่ดี ถึงแม้มีผลกระทบจากสงครามการค้าบ้าง แต่ก็ไม่เป็นอุปสรรคมาก ส่วนราชอาณาจักรไทยแนวโน้มเติบโตทางเศรษฐกิจยังไม่ดีนัก การลงทุนจากต่างชาติถดถอยลง ขาดความเชื่อมั่น อีกทั้งความสามารถในการแข่งขันก็สู้ประเทศคู่แข่งในภูมิภาคไม่ได้ นอกจากนักลงทุนชาวต่างชาติลดลงแล้ว นักลงทุนไทยก็ไปลงทุนยังต่างประเทศเพิ่มขึ้น

หลังจากที่สาธารณรัฐประชาชนจีนได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก WTO จึงต้องปฏิบัติตามข้อตกลงการลงทุนขององค์การการค้าโลก WTO ว่าด้วยมาตรการการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับการค้า (เรียกว่าข้อตกลง TRIMS) ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (เรียกว่า GATS) และข้อตกลงเกี่ยวกับการค้า สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา (เรียกว่า TRIPS) ข้อตกลงเหล่านี้ได้กลายเป็นส่วนสำคัญของระบบกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการลงทุน ซึ่งประเทศสมาชิกจะต้องอนุวัติการออกกฎหมายภายใน

ส่วนการขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศนั้น ได้ลงนามในข้อตกลงการค้าการลงทุนอาเซียน-จีน (ASEAN-China Investment Agreement) โดยมุ่งขยายการค้าและการลงทุนระหว่างกัน เพื่อให้ประเทศภาคีความตกลงฯ มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจร่วมกัน

นอกจากนี้สาธารณรัฐประชาชนจีนได้เป็นภาคีในข้อตกลงที่ครอบคลุมและก้าวหน้าสำหรับหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (CPTPP) ข้อตกลงนี้มีเป้าหมายเพื่อให้มีการค้าเสรี การบริการและการลงทุน เพื่อสร้างมาตรฐานและกฎระเบียบร่วมกัน ทั้งการคุ้มครองทรัพย์สิน

ทางปัญญา มาตรฐานแรงงาน กฎหมายสิ่งแวดล้อม รวมถึงกลไกแก้ไขข้อพิพาทระหว่างรัฐบาลและนักลงทุน ฉะนั้นประเทศภาคีทั้งหลายจึงต้องปฏิบัติตามข้อตกลงและต้องปรับแก้กฎหมายภายในให้สอดคล้องกันด้วย

5.1.1 กฎหมายการลงทุนสำหรับชาวต่างชาติของสาธารณรัฐประชาชนจีน

จากการศึกษาสรุปว่ากฎหมายฉบับนี้มีมาตรฐานความเป็นสากลมากขึ้น กล่าวคือ ในหมวด 1 บทบัญญัติทั่วไปได้กล่าวถึงความเสมอภาคตามหลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ ผู้ลงทุนต้องไม่เป็นภัยต่อความมั่นคง และต้องจัดตั้งสหภาพแรงงาน หมวด 2 การส่งเสริมการลงทุน กล่าวถึงรัฐจัดตั้งเขตเศรษฐกิจ ส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติและขยายสู่ภายนอก ทั้งได้กำหนดให้หน่วยงานรัฐระดับท้องถิ่นอำนวยความสะดวกให้กับนักลงทุน หมวด 3 การคุ้มครองการลงทุน ได้เน้นเรื่องปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา การปฏิบัติเรื่องความลับทางการค้าและการไม่บังคับถ่ายโอนเทคโนโลยี หมวด 4 การจัดการการลงทุน ได้กำหนดบัญชีรายการเชิงลบ ซึ่งห้ามชาวต่างชาติลงทุน เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลกลาง หรือถือหุ้นเพียงสัดส่วนตามที่รัฐกำหนด ส่วนมากเกี่ยวกับพันธู์พืช พันธุ์สัตว์ เหมืองแร่ การขนส่ง เทคโนโลยีสารสนเทศ การศึกษา งานอนาามัย ยุทธโธปกรณ์ ซึ่งเกี่ยวกับความมั่นคงและทรัพยากรของชาติ หมวด 5 กำหนดความรับผิดชอบของนักลงทุนรวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด เช่นการส่งข้อมูล การดำเนินกิจการ และ หมวด 6 บทผนวก โดยเฉพาะมาตรา 40 เป็นมาตรการสำหรับตอบโต้ประเทศที่เป็นปรปักษ์ โดยใช้ข้อห้าม ข้อจำกัดต่อสาธารณรัฐประชาชนจีนก็จะมีการตอบโต้

5.1.2 ผลการเปรียบเทียบกฎหมายการลงทุนระหว่างไทยกับสาธารณรัฐประชาชนจีน

จากการศึกษาสรุปได้ว่ากฎหมายส่งเสริมการลงทุนของไทยมีขอบเขตน้อยกว่าของสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเนื้อหาของกฎหมายให้ความสำคัญในแนวเชิงปฏิบัติการ ไม่มีส่วนที่เชื่อมโยงกับการเมืองระหว่างประเทศ เช่นไม่เน้นเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา ไม่บังคับเรื่องถ่ายโอนเทคโนโลยีไว้ในกฎหมาย ไทยมีเพียงให้สิทธิประโยชน์ในการสร้างความจงใจให้ต่างชาติเข้ามาลงทุน เช่น การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี โดยมีบทบัญญัติที่ให้รายละเอียดไว้ในกฎหมายมากเกินไป เช่น การกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ การยื่นขอบัตรส่งเสริมการลงทุน ซึ่งเป็นขั้นตอนการดำเนินการในทางปฏิบัติที่น่าจะเป็นรายละเอียดในกฎหมายลำดับรอง

กฎหมายการลงทุนชาวต่างชาติของสาธารณรัฐประชาชนจีนมีเนื้อหาครอบคลุมกว้างกว่าของราชอาณาจักรไทย ซึ่งมีทั้งที่เป็นแนวจินนโยบายและเชื่อมโยงกับการเมืองระหว่างประเทศ ซึ่งสามารถดูจากคำสำคัญในบทบัญญัติได้อย่างชัดเจน เช่น คำว่าเยี่ยงคนชาติ สิทธิด้านทรัพย์สินทางปัญญา การรักษาความลับทางการค้า การถ่ายโอนเทคโนโลยี ความร่วมมือระหว่างประเทศ

การแข่งขันที่เป็นธรรม การต่อต้านการผูกขาด สหภาพแรงงาน มาตรการตอบโต้ เป็นต้น เนื้อความเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงกฎหมายการลงทุนที่เป็นมาตรฐานสากล

ส่วนข้อจำกัดการลงทุนซึ่งได้กำหนดไว้ตามบัญชีรายการ ทั้งสองประเทศก็มีส่วนคล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะกิจการที่เกี่ยวกับความมั่นคง ทรัพยากรของชาติ วัฒนธรรม การศึกษา อาชีพสงวน ฯลฯ

5.1.3 การเปรียบเทียบหน่วยงานควบคุมการลงทุนของชาวต่างชาติ

จากการศึกษาพบว่า อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนของประเทศไทย จะมีอำนาจมากในการอนุญาตตรวจสอบโครงการ คณะกรรมการมีดุลพินิจออกบัตรส่งเสริมการลงทุน และคอยควบคุมตลอดเวลาที่ผู้ลงทุนได้รับบัตรส่งเสริมการลงทุน ส่วนของสาธารณรัฐประชาชนจีน มีหน้าที่เพียงส่งเสริม เผยแพร่ ชักจูงให้ชาวต่างชาติเข้าไปการลงทุน ไม่มีอำนาจควบคุม ตรวจสอบ และอนุญาต ซึ่งเป็นหน้าที่ของกระทรวงพาณิชย์โดยตรง แต่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนของสาธารณรัฐประชาชนจีนทำหน้าที่คอยช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับผู้ลงทุน เช่น การระงับข้อพิพาทโดยทำหน้าที่เป็นอนุญาโตตุลาการ อย่างไรก็ตาม ทั้งสองประเทศก็มีการสนับสนุนให้คนชาติออกไปลงทุนยังต่างประเทศเช่นกัน

สรุปสาธารณรัฐประชาชนจีนออกกฎหมายการลงทุนใหม่ส่วนหนึ่งมาจากการเมืองระหว่างประเทศ การปฏิบัติตามข้อตกลงขององค์การการค้าโลกและความตกลงในความร่วมมือต่าง ๆ ยกเว้นมาตรฐานสากล ส่วนกฎหมายส่งเสริมการลงทุนของไทยเน้นเรื่องรายละเอียดปลีกย่อย เช่น สิทธิประโยชน์ อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน การยื่นขอสิทธิบัตรและการให้คนต่างด้าวเข้ามาทำงาน เป็นต้น ไม่ได้กล่าวอ้างถึงนโยบายและการเมืองระหว่างประเทศ

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 นักลงทุนไทยที่จะไปลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีน

กฎหมายการลงทุนของสาธารณรัฐประชาชนจีนเกิดจากนโยบายของรัฐและผู้นำที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล โดยประสงค์จะเป็นคู่ค้ากับทุกประเทศในโลก ไม่เผยแพร่อุดมการณ์การเมือง จึงมีการเปิดกว้างให้ต่างชาติเข้าไปลงทุนโดยตรง อีกทั้งตลาดภายในของจีนใหญ่มาก มีห่วงโซ่อุปทานพร้อม นักลงทุนเข้าไปลงทุนก็หวังจะมีส่วนแบ่งตลาดภายในบ้าง การลงทุนจากต่างชาติจึงหลั่งไหลเข้าไปมาก ฉะนั้น รัฐจึงมีการพัฒนาปรับแก้กฎหมายการลงทุนอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ยุคโลกาภิวัตน์ ให้มีความเป็นหลักรากมากขึ้น และรัฐมีมาตรการควบคุมการทุจริตอย่างได้ผล ถึงแม้ปัจจุบันนี้ค่าแรงงานจะสูงขึ้น แต่ในประเทศก็ยังมีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ อุตสาหกรรมด้านเทคโนโลยีหรือผลิตภัณฑ์ที่มีระดับสูงที่มีผลกำไรมาก ก็ยังสามารถ

ไปลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรปที่มีค่าแรงสูงกว่าหลายเท่า ยังมีความจำเป็นต้องไปลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีน สำหรับนักลงทุนไทยที่จะไปลงทุนควรจะเป็นผู้มีความรู้และเป็นผู้ดำเนินการในธุรกิจนั้น เช่น อุตสาหกรรมเลี้ยงไก่ ผลิตอาหารไก่ ผลิตเครื่องคัมชูกำลัง ฯลฯ หรือไม่ก็ต้องหาผู้ร่วมทุนหรือซื้อเทคโนโลยีจากประเทศที่ก้าวล้ำกว่าแล้วเข้าไปลงทุน

ข้อเสนอแนะสำหรับนักลงทุนไทยที่จะไปลงทุนในสาธารณรัฐประชาชนจีนนั้น จำเป็นต้องศึกษากฎหมายการลงทุนให้ถ่องแท้และให้ทันยุคสมัย ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย เพราะมีการปรับแก้กฎหมายตลอดเวลา อีกทั้งต้องศึกษาทิศทางกระแสรองระหว่างประเทศด้วย เช่น อาจจะมีปัญหาการส่งออกไปยังประเทศที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสาธารณรัฐประชาชนจีน ผู้ลงทุนนอกจากศึกษากฎหมายแล้วยังต้องพิจารณาศักยภาพของกิจการที่จะแข่งขันในตลาดโลกได้หรือไม่

5.2.2 นักลงทุนจีนที่จะมาลงทุนในประเทศไทย

ข้อเสนอแนะสำหรับนักลงทุนหรือรัฐวิสาหกิจขนาดใหญ่ที่มาลงทุนในไทย จะจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย มีความเชื่อถือได้ดี กิจการได้รับการส่งเสริมจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน การดำเนินธุรกิจจะปฏิบัติตามกฎหมายไทยทุกประการ และยิ่งถ้าเป็นรัฐวิสาหกิจจีนก็ยิ่งจะมีความโปร่งใสตามนโยบายใหม่ของรัฐบาลจีน แต่นักลงทุนขนาดกลางและปัจเจกบุคคลมักจะมีปัญหาเรื่องการบังคับใช้กฎหมายไม่เคร่งครัด รัฐต้องคอยสอดส่องไม่ให้ชาวต่างชาติมาเอาเปรียบคนไทย ต้องปรับแก้กฎหมายเพื่อสกัดกั้นการกระทำผิดของชาวต่างชาติ

ไทยเป็นสนามการค้าและการลงทุนในภูมิภาคอาเซียน และเป็นมิตรกับประเทศมหาอำนาจทั้ง 2 ฝ่ายได้ คือฝ่ายสหรัฐอเมริกากับพันธมิตร และฝ่ายสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจในอาเซียน ทั้งนี้จะต้องสร้างดุลอำนาจให้ได้ อีกทั้งจำเป็นต้องร่วมมือกับประเทศในอาเซียนผนึกกำลังให้เหนียวแน่น เพื่อต่อรองผลประโยชน์ด้านการค้าการลงทุนกับประเทศมหาอำนาจ สิ่งสำคัญที่รัฐบาลไทยควรตระหนักก็คือต้องตื่นตัวและปรับตัวตามสภาวการณ์และควรมีมาตรการปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานของระบบราชการให้มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใสและมีจริยธรรม

5.2.3 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

กฎหมายส่งเสริมการลงทุนของราชอาณาจักรไทยควรปรับปรุงแก้ไขให้ทันสมัยทันต่อข้อกำหนดของการค้าระหว่างประเทศ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความน่าสนใจในการดึงดูดนักลงทุนต่างชาติให้มาลงทุนในไทย ดังนั้นหัวข้อการวิจัยที่เสนอแนะให้มีการวิจัยต่อก็คือ แนวทางการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการลงทุนของไทย โดยการวิเคราะห์ขีดความสามารถ

ในการแข่งขัน ค้นหาจุดแข็งจุดอ่อนตามความเป็นจริง โดยศึกษาเปรียบเทียบจากสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนเพื่อนำมาเป็นแบบอย่าง